

Justícia Social

Preu:
15 Cts.

ÒRGAN DE LA UNIÓ SOCIALISTA DE CATALUNYA

LA NOVA CONSTITUCIO PER M. SERRA I MORET

Els diputats coneixem ja el projecte de Constitució que la Comissió respectiva presenta a la Cambra. La majoria l'hem llegit amb avidesa i amb profund interès i hem de declarar que, en general, ens ha causat una impressió excel·lent.

El projecte és bo. Comprèn gairebé tot el que pot exigir-se en el moment històric actual. A alguns conciutadans nostres els semblarà en alguns extrems excessiu. A nosaltres, salvant petits detalls, ens fa l'efecte d'una obra ponderada i justa.

Parlem, naturalment, no com a membres d'un partit socialista, sinó com a representants d'un poble que ens ha atorgat la seva confiança perquè interpretéssim la seva disposició d'esperit amb respecte als problemes fonamentals de la vida col·lectiva. La nostra condició de socialistes no ens despulla dels nostres deures polítics. Al contrari: a tot bon socialista correspon una participació activa en totes les empreses de caràcter formatiu per tal de preparar el camí de les nostres reivindicacions supremes. És marxant amb el poble, col·laborant a l'obra de la seva emancipació, influïnt en l'organització de la seva sobirania, com arribarem fatalment el moment en què la consciència popular reclamarà per a si el domini de les forces econòmiques que obstaculitzen la realització de les més altes concepcions humanes.

El projecte de Constitució descobreix, sense lloc a dubtes, que no hem perdut el temps. Comparat amb les constitucions europees de la postguerra representa un progrés enorme. No tan solament preveu i assegura les garanties de la llibertat individual, cada dia més exigent i inviolable, sinó que dona a la col·lectivitat la consciència de la pròpia destinació. Els drets de l'esperit, de la cultura, del treball creador, en una paraula, l'afirmació substantiva de la pròpia personalitat hi és plenament reconeguda. Els beneficis de la pau, de la lliure associació, del desenvolupament de les funcions i els òrgans d'expressió de les personalitats morals o col·lectives, estan també suficientment garantits. I tot el que sembla limitació o deficiència no és altra cosa que precaució i prudència per tal d'evitar que minories filles de privilegis seculars trobin l'avinentsa de sobreviure emparant-se en moviments sentimentals del poble sempre respectables quan no representen una regressió malaltissa o una ficció absurda.

El projecte és perfectible no tan sols en quant accentui el principi federatiu, sinó també en fer més clara i segura la delimitació de poders i en fer més activa la participació del poble en l'aplicació de la justícia. Però, salvant aquests aspectes de detall que indubtablement el Parlament millorarà, ens plau dir que, en conjunt, l'obra de la Comissió és una obra digna del moment i digna d'aquest país que neix a la vida civil amb una vigoria inaudita i amb un do d'oportunitat que li proporciona l'atenció uni-

versal. En pocs mesos Espanya ha ascendit, ha guanyat de categoria i de la figura típica de l'anquilosament medieval amb tots els agravants de resistència violenta a la penetració de les corrents modernes, passa avui a ésser objecte d'expectació i àdhuc d'emulació per aquells pobles que ens miraven amb pietosa curiositat.

Però és que, a part dels motius de satisfacció que ens poden cabre com a concurrents en aquesta gloriosa eclosió de la nostra democràcia, com a socialistes, ni hem d'estar descontents, ni hem de creure que no hàgim tret tot el partit possible d'aquesta oportunitat excepcional. L'article 42 del Projecte parla per nosaltres i permet anar molt enllà pels camins del Socialisme sense que la

Constitució hagi de modificar-se. L'article 44 ens permet igualar i superar la legislació obrera dels països més avançats. El 45 és el complement obligat del 42 i, sense representar cap innovació, conté totes les essències dels nostres principis. I en quant a l'article 46 sembla redactat per la Unió Socialista de Catalunya de tant que recull els principis continguts en l'article cinquè de la nostra Declaració.

Com a socialistes ens interessa també conservar l'esperit i la intenció de l'article 53 del Projecte i els que fan referència a la creació de Consells tècnics en el títol VII. Coneixem el límit de les nostres possibilitats presents però cal que deixem la porta oberta a possibilitats futures sense

necessitat d'acudir a noves Constitucions. En aquest punt, també, és un encert l'article 121 que dona un camí fàcil i adequat per a la reforma de la Constitució.

L'actual Parlament és apte per a discutir i aprovar el Projecte de Constitució de la naixent República Espanyola. Un nombre respectable de treballadors autèntics tenen lloc a la Cambra al costat dels tècnics, els juristes, els intel·lectuals i els revolucionaris impenitents. També hi ha vells polítics salvats del naufragi per un acte de dignitat ciutadana, un escamot de clergues i tres dames distingides. El poble en pes és avui dintre el Parlament i ell sabrà donar-se les lleis bàsiques que li calen a l'hora de la seva constitució definitiva com a nucli social integrat de velles nacionalitats que senten per primera vegada l'atracció de la unitat per a l'obra de la civilització i de la llibertat comunes.

La caiguda de MacDonald

Tota la setmana els ulls del món han estat girats cap a Downing Street, on la discussió de l'informe May sobre les economies que cal introduir en el pressupost britànic, ha creat un moment de gravetat per a l'esdevinidor immediat del socialisme a la Gran Bretanya i ha compromès d'una manera seriosa l'economia del poble anglès. En el passat mes de maig, Snowden encarregà a una comissió composta de representants de diverses esferes polítiques i econòmiques, l'estudi de la situació de la Hisenda britànica i la possibilitat d'introduir

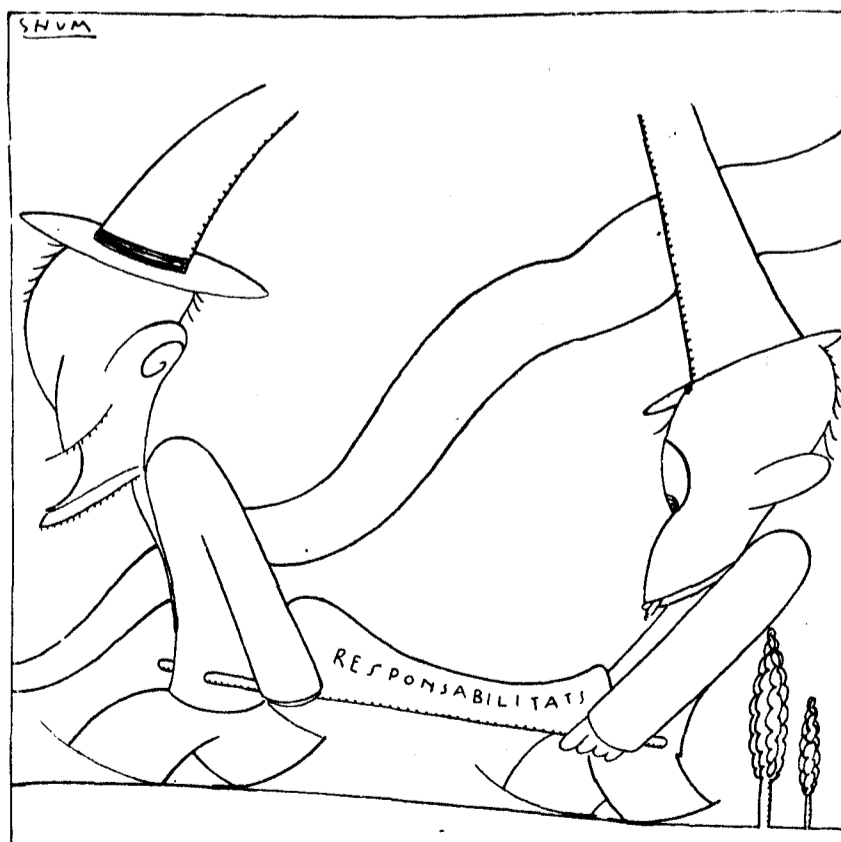
en el pressupost unes economies que ajudessin a eixugar el dèficit que es veia imminent, com a conseqüència de les prodigalitats excessives del Govern. (Això ho diuen els diaris burgesos). La mateixa naturalesa de l'encàrrec ja revela l'esperit que animava a Snowden i a MacDonald en encomanar aquest estudi: esperit poruc i limitat, no prou valeros per afrontar el problema en tota la seva amplitud i demanar a la part rica del poble els ingressos necessaris per compensar el dèficit.

Inspirat com estava en el criteri de

fer economies a tot drap, no són d'estranyar les conclusions que presenta l'informe majoritari de la Comissió. El dèficit total que es preveu en el pressupost és de 120 milions de lliures i les economies que proposa l'informe majoritari pugen a 96.578.000 lliures. Aquesta xifra comprèn com a partides principals una reducció de 66 milions i mig (el 20 per 100) del subsidi als sense feina, 13.600.000 lliures d'economies en el capital de l'ensenyança, 2,5 milions de lliures de reducció en els serveis socials (maternitat, assegurança contra la malaltia, etc.). Així, de prosperar aquestes proposicions, com per desgràcia sembla la cosa més possible, les classes humils del poble anglès es veuran obligades a eixugar, elles soles, amb mitjans que només pertanyen a elles, vora el 70 per 100 del dèficit del pressupost. La injustícia no pot ésser més evident. És per això que els dos membres laboristes de la comissió May han redactat un informe minoritari en el qual declaren llur absoluta disconformitat amb la majoria de les proposicions per considerar que «imposen un sacrifici injust a certes classes de la societat».

El cas no hauria tingut una major gravetat si MacDonald i Snowden no haguessin adoptat l'informe majoritari, el qual comptava ja, com és evident, amb l'aprovació de la generalitat de la Banca i de la indústria, com a cosa seva i no l'haguessin defensat com a tal davant llurs companys de gabinet. En efecte, amb aquesta actitud absurda i incomprensible, MacDonald i Snowden s'han situat en una situació falsa dins de llur partit i han revelat una lamentable manca de visió econòmica o política. Retirar en aquests moments de l'economia anglesa, el vint per cent de les subvencions per a l'atur forçós, equival a reduir en un vint per cent el poder de compra i per tant el nivell de vida

LES RESPONSABILITATS

—Ja m'ho semblava que a última hora ens el carregariem nosaltres aquest mort!

(Segueix a la pàg. 4)

LA SETMANA POLITICA

La Presidència de la República

El projecte de Constitució oposa al poder parlamentari de sufragi universal, un poder executiu, personal, plebiscitari.

Es l'aplicació, a Espanya, del sistema presidencialista, més o menys atenuat, grat a Cambó i a tots els que tenen una visió feixista del poder públic.

Un sistema presidencialista és el mínim evolutiu en la transformació de la forma de govern monàrquica a la republicana.

Pot ésser útil a Espanya?

A Nordamèrica hi ha un president-rei. Allí, donades les especials característiques de la raça anglo-saxona, el sistema presidencialista no ha tingut greus conseqüències. Fins i tot els presidents més populars han respectat la tradició que s'oposa a la reelecció consecutiva.

Però, entre nosaltres?

Tenim un mirall on podem veure reflectida la vera imatge nostra, si cometéssim l'error cabdal que aconsella la Comissió constitucional: els malarats països centre i sudamericans.

Centre i Sudamèrica, en proclamar-se independents d'Espanya, varen donar-se la Constitució nordamericana. Podríem dir que traduint-la literalment en quant a l'elecció, atribucions i funcions del president. Per excés de còpia, molts d'aquests països s'obliden d'estatuir la no reelecció consecutiva.

I els resultats ja els veiem.

Els presidents d'Hispano-Amèrica són dictadors en potència. Gaudeixen d'un poder tan gran que, corrent els anys i a mesura que a llur entorn es creen els inevitables interessos dels familiars, dels amics, d'això que allà en diuen «partits», el «president» va perdent contacte amb la realitat, va desorbitant-se, va fent-se el gegant providencial en mig d'un poble mesell. I al termini del mandat, s'aixeca el teló de la tragèdia: el president que no se'n vol anar, que es veu rodejat de gent que no vol que se'n vagi. I no se'n va!

Porfirí Díaz, a Mèxic; «Bisonte» Gómez, a Venezuela; Ibàñez, a Xile; Leguía, a Perú; Siles, a Bolívia; Machado, a Cuba. Vet ací exemples d'aquest segle. Tots ells, una vegada a la presidència, varen reformar la Constitució o es proposaven reformar-la per «legalitzar» llur presidència indefinidament. I tots ells han estat opressors sanguinaris i han embolcallat llurs països amb sang de màrtirs i de revolucions. Porfirí Díaz, Ibàñez, Leguía, Siles, varen ésser foragitats revolucionàriament. «Bisonte» Gómez i Machado ofeguen una conspiració per a colpir-ne una altra, i sols es sostenen per la força de la guàrdia pretoriana que tingueren cura d'organitzar.

Quan el president no s'atreveix a succeir-se, tot ho sacrifica al retorn. Imposa el seu successor, per a governar indirectament. Aleshores l'administració pública és una «màquina» electoral. Governen els cabdills del president. I per ciutats i camps, els «comissaris» de policia i els rics propietaris, tots els que tenen una clientela de «comitè», són amos de vides i hisendes i tot ho juguen si cal triomfar d'un enemic decidit i d'influència popular creixent. Aquest és el cas Irigoyen, a l'Argentina, i dels presidents que ha tingut el Brasil des de la caiguda de l'Imperi Braganza: I aquest fou el cas de l'Uruguai, mentre es mantingué el sistema presidencialista.

I aquest seria el cas d'Espanya!

Mai no hem viscut ací un vertader règim democràtic. Acabem de foragitar una monarquia cruament absolutista. Molts dels homes que avui governen o poden governar la República, i ésser presidents, han tingut, i tenen encara, una visió personal de la vida i de la política. El poble, en conjunt, parla més de «l'home» que tot ho ha de fer i salvar, que de si mateix com a font d'energia i de creació democràtica. És a dir, que per tradició immediata, per actual conformació psicològica dels capdavaners i del gruix de la massa popular, Espanya és, ara, com era ahir, camp de cursa per a dictadors i dictadoretz.

Amb un sistema presidencialista, Espanya aportuguesaria, sudamericanitzaria la revolució i la República.

La salut és a l'altre extrem.

Ja adaptant el règim parlamentari francès, on el president és un senyor venerable que inaugura carreteres i presideix banquets agrícoles.

O ja suprimint del tot la figura presidencial,

decantant-nos vers l'executiu col·legiat segons els models suís i uruguai.

Potser el col·legiat seria el més adient en un país tan diversificat com el nostre i que vol estructurar-se federativament.

Mon regne no és d'aquest món

L'Església catòlica, a Espanya, es sent bel·licosa. Els bisbes han excomunicat la República. Aliats amb els ex-aristòcrates, amb els militars desmilitaritzats, amb els latifundistes en perill de veure's sense peonatge familiar i «cortijos» de satrapia, remouen cel i terra per a colpir-nos a tots i retornar assedegats de venjança i de botí.

Fora d'Espanya, conspiren!

Dins d'Espanya, armen esperits i braços.

I a l'aguait d'una oportunitat.

¿Per què, doncs, els ministres d'una religió que diu: «No mataràs», cobegen la guerra civil?

¿Per què, doncs, els ministres d'una religió que es diu consol i empar dels humils, es recolzen en els poderosos, en els rics i privilegiats d'ànima aviada i paràsita?

Anem contra la religió?

Estem a punt de foragitar el sentiment religiós?

Volem posar-la fora de la llei?

Res d'això. La República respecta les creences. Totes les creences.

Potser és en aquest «tots», la causa?

Una causa, sí. Però no la «causa» determinant de l'armament eclesiàstic.

Mentre es parlava de la separació de l'Església i de l'Estat, l'Església rondinava, però res més.

Mentre es deia que a Espanya, com a qualsevol país del món civilitzat, els habitants podrien creure o deixar de creure, l'Església arrufava el nas, però sense llançar l'esternut bèl·lic.

Però, quan s'ha dit que l'educació dels nens i de la joventut és funció «exclusiva» de l'Estat, l'Església comença a aixecar la veu.

I quan s'ha palesat la voluntat nacional de «nacionalitzar» els béns materials, no els espirituals, l'Església no ha dubtat dos segons a llançar el crit de guerra.

Heus ací la causa determinant!

És trist dir-ho, perquè bons milions d'espanyols encara creuen sincerament, espiritualment, en l'Església catòlica.

Hem de dir-ho de totes maneres, puix la veritat és la veritat, i la seva violència potser obrí els ulls de molts ingenus que fins ara no tenen més visió que la de l'altar i no pensen a la sagristia.

Crist va dir: «Mon regne no és d'aquest món.» L'Església catòlica vol ésser reina ací i a dalt. De la terra i del cel. Crist va dir: «Doneu al Cèsar el que és del Cèsar i a Déu el que és de Déu.» Però l'Església catòlica n'ha fet del Papa, Cèsar i Déu alhora, i tot és degut a ell. Crist va dir: «Doneu tot el que tingueu als pobres, i seguïu-me.» L'Església catòlica diu: «Dóna'm tot el que tinguis, a mi, que dels pobres ja en tindrà cura jo.»

I és així com s'ha metallitzat l'Església catòlica. Donant voltes, com si fossin camises d'avar, a les paraules del bon Crist.

Com respectar-la, per aquest camí?

La República ha estat benèvola. No havent-hi relacions legals amb el Vaticà—puix la Constitució que les acceptava morí de mala mort l'any 1923—, les ha mantingudes. Dura i fulminant amb els humils, ha estat gentil amb els prínceps rebels de l'Església. Però, aquesta benivolència, aquesta finesa, aquesta fàlsid civilitzada de tractar amb un poder suposat espiritual, no ha vençut l'Església. Contràriament, l'han encoratjada, per veure-hi por i feblesa d'ànim.

Com vulgui! Ja que prefereix la guerra, a la solució pacífica dels problemes mutus, fem-li la guerra. No tornar enrera!

Hem de nacionalitzar l'escola.

Hem de nacionalitzar l'ensenyança superior.

Hem de retornar la llibertat als pobres éssers que van donar-la, en anys d'infància i per voler de famílies supersticioses, a les ordes religioses.

Hem de expropiar tots els béns eclesiàstics, de «mans mortes», riquesa esterilitzada i fons de renda per al sosteniment d'això que encara se'n diu Església catòlica i és cada dia més obertament indústria nacional italiana.

No temem ni el fratre trabucaire, ni el conspirador de confessionari, ni el plaga de les troncs.

Amb tot respecte, això sí.

Puix la República no legisla contra la religió,

ni refusarà a ningú el dret de creure en el Papa i de practicar en el clos consagrat els ritus que ens fan reviure el vell i ric paganisme.

Lamentem-ho, però acceptant la realitat: l'anticlericalisme no ha passat de moda.

I no passarà, mentre a Espanya l'Església catòlica sigui el que és a Mèxic: niu de revoltes sagnants, i a la resta de l'Amèrica llatina: un feu de sacerdots de mentalitat troglodítica, suport de la dictadura. El que ha estat sempre ací: instrument del Borbó, dels ex-aristòcrates, del militarisme, del capitalisme agrari i industrial selvàtic i anarco-sindicalista.

Els herois del B. O. C.

Envejosos de la F. A. I., els herois del B. O. C. han tocat sometent. I les campanades han estat uns titulars fantàstics a primera plana de *L'Hora*, i que diuen: «La violència és el recurs del proletariat. Obrers: armeu-vos... Contra les bales de la guàrdia civil, les bales proletàries. Contra la traïció la violència.»

I això alhora que els de la F. A. I. confessaven que la burgesia tenia prou armes per a defensar-se, «bastante más de lo que se supone», i que s'aconsolaven en pensar seriosament que «el porvenir nos pertenece por entero».

On porta la guerra i l'esperit de capelleta!

«Obrers: armeu-vos!»

Per què no: armem-nos? Si mai cal predicar amb l'exemple, és en això. D'haver-hi sinceritat.

És molt senyor Esteve dirigir-se als obrers i donar l'ordre: «Apa, aneu-hi, que jo em quedaré ací per a veure quants en torneu!»

No. Molt més revolucionaris i bocs eren aquells fins aristòcrates francesos que en començar una batalla, cridaven als enemics: «Premier vous, messieurs!»

És clar. Primer jo, i després els altres.

Si jo vull violència, l'exerciré.

Si jo vull «contra les bales de la guàrdia civil les bales proletàries», no em reservaré un lloc a l'Estat Major que no tiri.

Si jo vull que els obrers s'armin i surtin de cara per a fer un garbull de cada guàrdia civil que es trobin al pas, m'armaré jo i els diré: «Apa, anem-hi!...»

L'exemple, l'exemple, l'exemple!

Però, ¿poden donar exemple els senyors bocs que es senten d'ànima tan petita que ni alliberar-se han pogut de la psicologia d'aquells que des de la tristament famosa *La Protesta*, en temps de Martínez Anido, oferien carn als pistolers? Llegiu, per a convèncer-vos, aquestes ratlles d'un article inserit al mateix número de *L'Hora* dels bocs: «El problema social i el de Catalunya, tingui-ho ben bé en compte el socialista lliure senyor Campalans, no el resoldrà el proletariat amb «moixigangues», sinó a trets, començant pels traïdors de dins de Catalunya.»

¿No era així que ho feien els «lliures» de *La Protesta*? Primer donaven el «remei»: trets a dojo. I després parlaven de qui en mereixia més que les fàbriques no en fabricarien. I als pocs dies el pobre ciutadà assenyalat, queia per qualsevol recó de Barcelona.

Però, no ens posem pas a tremolar.

Els senyors del B. O. C. ho fan tot això per a «passar l'estona». No per malvestat de cor. Són revolucionaris solts, tan mansos que ni la Internacional comunista, plena d'homes benemèrits que de la revolució imminent n'han fet un queviure, no els ha volgut. Són revolucionaris en un país que saben que no pot fer-la, la revolució proletària, on la dictadura proletària, si un cop d'audàcia ens la portés, no duraria quatre dies.

Que no ho saben? Aleshores ja són una altra cosa, a més de capitans Aranya. Són indignes de dirigir-se i d'aconsellar al proletariat català, per ignorar els principis elementals de l'economia i de la tècnica revolucionària elevada a tan alts graus de perfecció pels bolxevics.

Però, aniran tirant, fent, tanmateix.

Què en farien, si no, de la capelleta?

JOAN COMORERA

La independència de la nació com a nació afavoreix en gran manera l'obra del Socialisme Internacionalista.

Jean Jaurés

Una visita a l'Exposició de la Construcció Alemanya

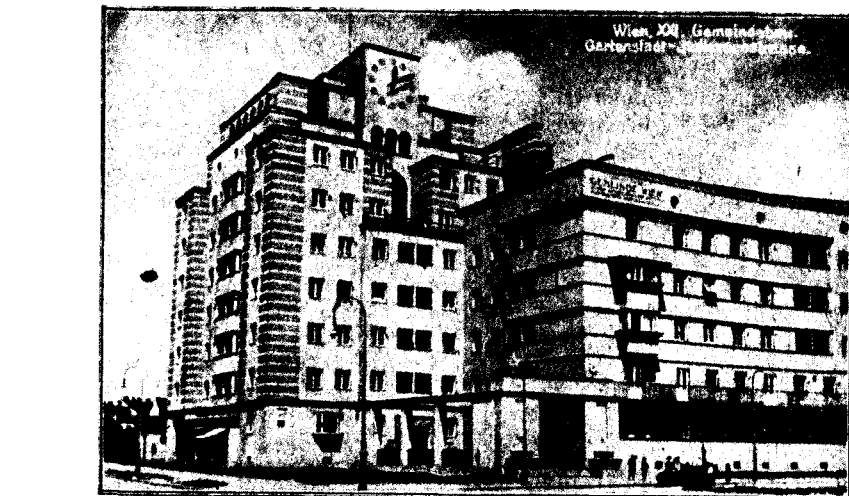
ARQUITECTURA SOCIAL

Fa pocs anys el concepte de l'urbanització era predominantment artístic. Els tractadistes especulaven sobre els exemples medievals i clàssics, comparaven el poble gòtic amb les urbanitzacions dels arquitectes del segle XVIII, i, d'aquests estudis se'n reflexava el contingut a les Exposicions d'Arquitectura. S'hi veien projectes de belles places, d'avingudes monumentals, de graciosos barris-jardí, de reformes interiors en les quals l'arqueologia s'ajuntava amb la sensibilitat artística. Poc a poc, aquests estudis es dosificaren més i més amb preocupacions de caràcter tècnic, higiene i circulació, per exemple. Però les Exposicions d'Urbanisme conservaven el seu caràcter artístic, com també les d'Arquitectura ostentaven l'estètica com a raó suprema de llur existència.

Aquest quadro ha canviat avui dia. Signi el que es vulgui el criteri particular de cadascú, en allò que es refereix a la participació de l'Art en les matèries de l'Urbanisme i de la Construcció, cal afirmar, abans que res, que a l'Exposició de la Construcció Alemanya de Berlín, que he visitat per encàrrec del nostre Ajuntament, no s'hi ha d'anar a cercar cap ensenyament d'ordre artístic, en el sentit antic d'aquestes paraules. La Tècnica més pura regna de cap a cap de les immenses sales. Res, doncs, d'estudi monumental, res de projectes de belles avingudes, de places vistoses, d'edificis de gust particular. L'estètica ha estat foragitada de l'Exposició, sense que alguns casos aïllats, de contemporitzadors o d'inadaptats (que volen fer surar el concepte híbrid de Tècnica-estètica) arribi a pertorbar la sòlida unitat de l'Exposició de Berlín.

La mateixa paraula «Arquitectura» sembla forastera a l'Exposició de la Construcció. En tot cas, l'arquitectura que hom hi veu explicada, no té de comú amb la vella arquitectura més que part dels materials que utilitza. Els objectius finals de l'activitat constructiva, són, per al constructor contemporani, essencialment socials. Recorrent els halls de l'Exposició de Berlín, us sentiu compresos i portats en un corrent ideològic definit; tot hi és fet per a la socialització de l'habitatge. La casa popular hi és presentada sota la totalitat dels seus aspectes, a part de l'especte de «gust particular». Veieu sèries i més sèries de gràfics referents a organització social, a economia, a higiene pública, a *standardització*. La construcció pren allà l'aire d'una funció d'Estat i no d'una activitat privada. És un aspecte que entre nosaltres sembla difícil de comprendre, perquè tenim encara un concepte de l'Arquitectura com a activitat particular. Per exemple, no hem vist encara l'Ajuntament constructor de la Ciutat. Li hem vist fer carrers, edificis, exposicions, però no li hem vist fer allò que és la carn de la Ciutat, és a dir, barris sencers de cases d'habitatge. La construcció de cases, és aquí, encara, una activitat privada.

La influència de la Rússia Soviètica és patent i important a l'Exposició Alemanya de la Construcció. Es veu clar que els Soviets són els clients que l'arquitecte alemany ambiciona. No tenint possibilitat de refiar-se del client particular, del que es fa construir una caseta segons un gust, també particular (el qual client és una *rara avis* a l'Europa Central), l'arquitecte alemany es llança decidit vers les formes i estructures collectives.

Vivendes construïdes per l'Ajuntament socialista de Viena

ves. Aquest fet, que els uns trobaran bé i altres malament, és indiscutible, i també sembla fora de dubte que, sigui per similitud de condicions econòmiques, sigui per esperit d'imitació, aquelles formes i estructures de construcció socialista s'escamparan per l'Europa Occidental, i arribaran a nosaltres.

Es desprèn del que anem dient que l'Exposició Alemanya de la Construcció és l'exposició d'una «política». Aquesta política consisteix en construir la ciutat d'esquena als interessos particulars, al gust particular, a la preferència privada, i de cara a la collectivitat. L'expressió del primer sistema, els de la construcció privada, són les *ordenacions* d'edificació, en ús entre nosaltres. L'expressió del segon sistema, el de la construcció socialitzada, és el del complex d'habitatge, indústria, escoles, camps de

joc, etc., etc., projectat, executat i administrat pels poders municipals. Els russos han arribat aquesta segona solució, mitjançant la socialització del conjunt de l'Estat. Però és evident que també pot arribar-s'hi per la força imposició sobre l'edificació privada, facilitant una competència victoriosa—un veritable monopoli—de la construcció col·lectiva organitzada pels Ajuntaments. Quan un Ajuntament construeix enormes blocs, a baix preu, i en condicions que impossibilita la competència de l'edificació privada, s'arriba, de fet, a la solució col·lectivista del problema de l'habitatge.

El concepte de l'habitatge socialitzada canvia, naturalment, el concepte clàssic de l'urbanització. Hom pot arribar a fórmules extraordinàriament simples i eficients, que res tenen a veure amb la fórmula capitalista de quilòmetres i quilòmetres de carrers,

construïts per l'Ajuntament, a través de terrenys particulars, que es tornen «solars» esperant el dia d'edificar-los. En un «complex» d'edificació socialitzada, no s'hi fan més carrers que els indispensables (que, tècnicament, són molt pocs) i no es fan més que quan hom edifica—no quan hom especula amb els terrenys. L'urbanització i l'habitatge popular tenen lligams tan estrets entre elles, que gairebé pot dir-se que són una mateixa cosa. A l'Exposició Alemanya de la Construcció (secció d'Urbanisme) ja és una estranyesa trobar projectes d'urbanització en els quals els «solars» quedin a la disposició dels constructors privats de cases particulars. Carrers i cases socialitzades formen un conjunt indissoluble. L'economia és enorme, com es comprèn i també ho és la millora de les condicions tècniques, en comparació amb les que s'obtenen de l'edificació dispersa i desordenada pròpia de l'activitat particular.

Els canvis de condicions econòmiques i socials de l'època contemporània expliquen a bastament la tendència dels urbanistes a desinteressar-se de les urbanitzacions aptes per a construccions privades, pròpies de les classes burgeses, que cada dia estan menys possibilitades de desprendre en edificacions particulars, per interessar-se per les construccions col·lectives, per les classes populars, cada dia més influents i més exigents. En realitat, avui dia, una ciutat es fa de «cases barates». Per aquestes cases s'ha de fer l'urbanització (també «barata») i tot el que no sigui edificació i urbanització d'aquest ordre és, o arqueologia, o continuació de treballs anteriors, o insensatesa.

NICOLAU M.ª RUBIÓ

Arquitecte

Divagacions sobre el salari per E. MIRA

Si bé és veritat que tothom que tingui sentit comú veu amb claredat l'obligatorietat del treball, concebut no com a càstig de Déu, sinó com ofrena de l'individu a la societat que l'ha fet viure, no és menys cert que encara no ha estat possible unificar els criteris que s'han establert respecte a la forma com els treballadors deuen ésser al seu torn retribuïts per la seva feina. Per això un intent de disquisició teòrica a propòsit del problema del salari no sols es troba justificat, sinó que constitueix gairebé un deure per part de tota persona que aspiri a millorar l'estat de justícia social.

Deixant de banda les opinions particularistes limitades d'alguns economistes posats al servei del capitalisme, podem dir que fins ara hi ha dues normes que semblen prepotents i gairebé úniques a complir en la fixació dels salaris: la defensada pel socialisme, segons la qual el salari ha de fixar-se d'acord amb la vàlua del servei que el treballador presta a la Societat (representada per l'Estat) i la propugnada pels comunistes «a outrance» segons la qual el salari de cada treballador ha de fixar-se d'acord amb les seves necessitats vitals. Si ens fixem un xic veurem que cap de les dues arriba a ésser justa: la primera té l'inconvenient de favorir—potser amb excés—els béns dotats de la

Naturalment que, aprofitant de les seves excepcionals aptituds innates, poden còmodament rendir un treball d'excel·lent qualitat, mentre que els que han tingut la dissort de néixer amb un cervell mediocre, no arribaran a veure compensats els seus esforços i la seva perseverància per tal d'enlairar-se i ésser més útils a la humanitat. En canvi el segon sistema pateix del gravíssim defecte d'anorrear els estímuls o iniciatives individuals i crear una mena de militarisme en el treball que representa en el fons un greu ultratge a la Llibertat i una manifesta injustícia, a la vegada que per si mateix resulta inaplicable en la pràctica, perquè és impossible delimitar quines són les necessitats vitals de cada treballador ja que aquestes es confonen amb les necessitats *psicològiques*, les quals poden canviar en un moment sota influències impossibles de preveure. ¿És que per ventura pot deduir-se fàcilment la quantitat i la qualitat d'aliments que un determinat treballador requereix menjar per a sentir-se satisfet? ¿És que les necessitats sexuals dels obrers són les mateixes en tots ells? ¿I les ansies de cultura, de conreu de l'art, de confort i d'higiene de cadascun d'ells poden ésser previstes? ¿Qui gosaria, en cada cas particular, dir si l'adquisició de tal o tal moble, llibre, eina, objecte de distracció o de deport cons-

titueix o no una necessitat per a tal o tal obrer? Amb tal sistema es correria el risc que per enveja, tan aviat com a un determinat treballador li fos concedida la satisfacció d'una determinada necessitat vital tots els altres la reclamarien, encara que no estiguessin preparats per fruit-la, i això ocasionaria un desgavell econòmic.

Si, doncs, aquestes normes fallen, quina hauríem d'aplicar? La que sembla a priori més justa des del punt de vista ètic, és aquella segons la qual el salari es fixaria en funció de la *bona voluntat* amb què el treballador fa la seva feina, és a dir, del grau d'intensitat amb què posa a contribució tots els seus recursos naturals i tota la seva experiència en profit de la societat (i consti que no és com ara de la societat capitalista, sinó de la societat en general, és a dir, de la comunitat). Segons aquest criteri ço que regularia el salari, no és tant el servei fet, com el grau d'interès en fer-lo; però cal immediatament prevenir contra la possible confusió entre això i el sistema de retribució a *preu fet*. En aquest darrer, en efecte, no es mesura l'esforç, sinó el rendiment i d'altra banda—guiat el capitalista per un criteri purament utilitari—no posa límit a la jornada de treball conduint així a un veritable esgotament del tre-

(Segueix a la pàg. 7)

SOCIALISME I RELIGIO

Avui he de parlar en to de censor que és la manera que menys em plau. La censura allunya el censurat, i jo voldria apropar-me a tots els homes de la terra.

Però és un deure que exposi el criteri meu enfront de les afirmacions que l'amic canonge Cardó fa en «La Paraula Cristiana» en el seu article titulat «Socialisme i Catolicisme», i fóra convenient, després, si ho creu just, que comunicués als seus lectors l'opinió que del socialisme tenen els socialistes.

De passada comentarem alguns punts de les encíclics «Rerum Novarum» i «Quadragesimo Anno».

Ens plau que, encara que tard, l'Església catòlica comenci a combatre el capitalisme. Fa bonic llegir en una revista catòlica les paraules de l'arquebisbe nordamericà de Cincinnati: «L'Industrialisme pot preguntar-se si és just que hi hagi fortunes que puguin acumular-se sense límits. Un sistema que permet a un individu, en el curs d'una vida humana, de passar una fortuna de 100 milions de dòlars, per exemple, és un sistema dolent en principi i exposa la societat a un greu perill.»

I les de l'arquebisbe de Praga: «Vivim en una època d'egoisme i de decadència. Aquesta decadència és efecte d'un capitalisme immoral, improductiu, acumulat per acaparadors i especuladors, aïllats o associats en banques o en cartells... És ell qui esdevé la causa principal de l'empobriment i de la decadència.»

Això s'ha repetit poc a casa nostra entre la gent catòlica i no ha esdevingut encara un criteri normatiu dels feligresos. El clergat no demostra estar-ne prou convençut. Per això lloem que «La Paraula Cristiana» remogui aquesta qüestió.

En canvi dubtem de l'acceptació de les reformes socials dels catòlics. La cosa més probable és que la major part dels rics catòlics, malgrat totes les observacions i amenaces evangèliques, no consagrarán llur riquesa a les necessitats del llinatge; veuran moltes necessitats per a ells i poques per als treballadors, això ja passa. I moriran molt tranquils fent una deïxa per a uns bons funerals. La causa d'això és el concepte romà del dret de la propietat i la justificació que se li fa de les classes.

Pel que jo he observat no «tots els avantatges aconseguits per l'obrere han estat inspirats en les ensenyances de l'escola catòlica». Recordem l'època de la guerra europea; els nostres fabricants i agricultors feien guanys fabulosos, la vida s'apujava i ells espontàniament no milloraven el salari o la vida del treballador; havien d'esperar que els obrers plantegessin la vaga. Llavors cedien el que haurien hagut d'oferir abans.

Fins que les associacions obreres han estat fortes, fins que els treballadors han demanat llurs reivindicacions, no hi ha hagut indemnitzacions per accidents de treball, ni assegurances pel «homage», ni retir de vellesa.

L'escola catòlica podrà ésser coneguda per uns quants erudits, però la seva obra és poc visible. A casa nostra tal volta podríem referir-hi la tasca de la «Caixa de Pensions» que nosaltres hem lloat i propagat. Els socialistes recolzem les coses ben fetes vinguin d'on vinguin i veiem com a Pineda M. Serra i Moret implanta també la festa d'homenatge a la vellesa i com homes d'extrema esquerra col·laboren als «Cotos Sociales de Previsión».

Però no és aquest el camí dreturer de la justícia social.

Ho és el de l'escola per a tots els homes; la cultura assequible en tots els graus per als intel·ligents. El Dret a la salut. La casa confortable. El treball higiènic. Les assegurances per a tothom. El desarmament, etc. I això que és el començament de la ruta sols ho han fet els Estats influïts per les idees socialistes. Viena, Dinamarca, etc. Abans de Pera socialista, en aquells temps daurats, als ulls vostres, dels gremis, ni hi havia el dret a la cultura per a tothom, ni hi havia cura de què el treball i la casa fossin saludables, ni cap desig de pau en aquells benemèrits burgesos cristians.

La cooperació progressiva va millorant les condicions socials de l'home mil vegades més que les concessions generoses d'alguns rics.

Per altra part el socialisme no expelleix l'esperit cristià del món obrer i per contracop del patronal. D'aquestes falses imputacions al socialisme en parla a bastament en MacDonald en el seu llibre «Socialisme». No tan sols no l'expelleix sinó que els cristians anglesos han contribuït poderosament al desenvolupament del socialisme. Referint-se als tractorians escrivia MacDonald: «Aquests socialistes de fa prop de setanta anys expliquen de la manera més clara possible la necessitat que la fervent fe cristiana s'orienti, com l'agulla d'una brúixola, en direccions socialistes».

Podem llegir també l'exposició de F. de los Ríos: «El sentido humanista del Socialismo», per veure que en les terres ibèriques el socialisme no és antireligiós ni té antuositats autènticament burgeses. Per altra part, la tònica religiosa o irreligiosa d'una corporació la donen els components. Si els catòlics es fessin socialistes podrien infondre—tal volta—un esperit religiós al socialisme, si ells el tinguessin.

Digué en F. de los Ríos en el sopar que els homes d'esquerra dedicarem als intel·lectuals castellans: «que si no era catòlic era per ésser més religiós». Jo repetiria el mateix i així altres companys nostres. No som catòlics romans perquè en la nostra societat hi cap tothom, mentre que en el clos catòlic (oh, paradoxa!) sols hi poden entrar els que accepten els dogmes de l'Església romana. Ja sap l'amic Cardó que en el laborisme anglès i en altres partits socialistes del món hi ha catòlics. I si no n'hi ha en certes terres és perquè ho priven els pastors de l'Església romana. Això vol dir que nosaltres estimem per un igual tots els homes; ens sentim lligats amb tots els germans de la terra; amb tota la terra; amb tot l'Univers; amb la causa de l'Univers. Ens hi sentim lligats amb amor i això és l'essència de la Religió. Quan a Rússia s'ha escrit: «La Religió és l'opi del poble», han confós la Religió amb la tasca de moltes esglésies, que no tan sols servien d'opi sinó d'agents policíacs contra el poble». Això digué el P. Voites al Foment de la Pietat Catalana en les seves tres conferències sobre la revolució russa, referint-se al clergue ortodoxe grec-rus. Si les esglésies no s'haguessin lligat tant amb els trons, si haguessin anat sempre a l'ajuda del pobre caigut, les masses s'haurien adonat que l'amor envers ells eixien de les esglésies. Però les paraules dels pulpits no han anat acompanyades dels fets prou nombrosos per a convèncer la gent. Ja sabem que això és difícil, però una institució que es diu divina ha d'atausar-se a la perfecció o confessar les seves febleses i tenir el propòsit de corregir-se. La gent

copsen més les fogueres de la Inquisició que les obres caritatives de Sant Francesc d'Assís. S'impressionen més amb les matances dels albigesos, jueus i sarracens comparades per l'Església que amb la tasca de Sant Vicens de Paul i en la que fan els que volen seguir-lo. En general, aquests germans es donen poc a conèixer en les cases dels ateus o almenys quan hi van adoptar una tàctica contra productent de proselitisme. El poble recorda més els grans dominis d'aquells convents i els delmes, que la sopa que hi anava a menjar quan no trobava un pam de terra per treballar.

No han estat els socialistes els creadors del materialisme. No veiem gaire l'espiritualitat d'aquells catòlics que deien o diuen als pobres: «Déu vos empari, germà», ni comprenem quina classe de germanor és aquesta. Això ho hem sentit dels llavis de persones que freqüenten la missa. En canvi hem vist com anarquistes obrers, han donat part de llurs setmanades a companys malalts, com han posat a disposició de la tuberculosa una modesta caseta que amb els seus estalvis havien bastit al camp.

Els errors científics de la Bíblia i la condemna de Galileu han fet més heretges que la propaganda socialista.

El materialisme ha existit en totes les edats i féu una gran revifalla amb el desenvolupament científic de l'edat moderna i sobretot en el segle XIX. Fins la filosofia quedà mig arreconada. No es podia fer metafísica a certes càtedres. I molts d'aquests materialistes no es varen ocupar mai de socialisme. Plató, l'autor de «La República» era prou espiritualista i fortament espiritualistes són molts socialistes moderns. A més molts dels que pertanyen a religions positives es comporten com a materialistes i molts que es diuen materialistes i ateus tenen un fi sentit d'espiritualitat.

Ni el materialisme històric és cap dogma del socialisme, sinó una descoberta del determinisme històric que ha donat abundants fruits a la Humanitat. «La concepció materialista de la Història—diu MacDonald—és en definitiva unilateral i inadequada... El progrés de l'home no està sols inspirat per la seva butxacca, ni en la terra que viu, encara que aquestes coses siguin sempre factors de progrés... A mesura que s'implanta la vera educació i que el benestar es fa més efectiu, els motius materialistes tendeixen a disminuir en importància respecte als intel·lectuals i morals. És el pensament de l'home amb els seus ideals, el seu sentit de justícia i injustícia i les seves aspiracions el que fa de la pobresa i de l'injustícia econòmica un seriós greuge».

«El socialisme és el credo dels qui reconeixen que la collectivitat existeix per a realitzar el progrés de l'individu i el manteniment de la llibertat i que el control dels factors econòmics de la vida s'ignifica el control de la vida mateixa, i tracten d'erigir una organització social que inclogui entre les seves activitats el règim de certs instruments que, com el capital agrícola i l'industrial, no poden ésser equitativament utilitzats quan es troben en mans dels particulars... La meta del socialista és la llibertat, aquella llibertat a què Kant es referia quan va proclamar que cada home ha d'ésser estimat com un fi en si mateix i no com un mitjà per al fi d'un altre home.» (1)

C. ROFES

(Continuarà.)

(1) MacDonald «Socialismo», trad. cast de la 2.ª ed. — Col. Labor.

Pensaments de Paul Valéry

Hom es vana d'imposar la seva voluntat a l'adversari. Esdevé que hom ho assoleix. Però això pot ésser una voluntat nefasta. Res no em sembla tan difícil com determinar els veritables interessos d'una nació, que no cal pas confondre amb els seus desigs. El compliment dels nostres desigs no ens allunya pas de la nostra pèrdua.

**

Una guerra, el desenllaç de la qual ha estat degut solament a la desigualtat en el camp de batalla i que, per tant, no representa la desigualtat de les potències totals dels adversaris, és una guerra en suspens.

**

La pau és una victòria virtual, muda i contínua de les forces possibles contra les enveges probables.

**

Tota política implica (i generalment ignora que implica) una certa idea de l'home i fins i tot una opinió sobre el destí de l'espècie, tota una metafísica que va del sensualisme més abstrús fins a la mística més agosarada.

**

Europa aspira visiblement a ésser governada per una comissió americana. Tota la seva política s'hi encamina.

No sabent desfer-nos de la nostra història, en serem desampellegats per uns pobles venturosos que no en tenen o no en tenen gairebé gens. Els pobles venturosos són els que ens iuposaran llur felicitat.

**

Cal recordar a les nacions pròsperes que, dins la natura, no hi ha cap mena d'arbre que, col·locat en les millors condicions de llum, de llec i de terreny, pugui créixer i eixamplar-se indefinidament.

Per la traducció,

ULISSES

La caiguda de MacDonald

(Continuació de la pàg. 4)

d'un vint per cent de la població anglesa. Aquest resultat, ja prou greu de per si, ha de tenir repercussions fatals en el conjunt de l'economia popular anglesa. És per això que els Sindicats i les Cooperatives s'han alçat com un sol cos davant la possibilitat d'aquesta mesura, reclamant la igualtat de sacrifici per a tothom.

En un moment de tanta transcendència per al socialisme anglès, en el qual havia de demostrar tot el seu valer i tota la seva potència, MacDonald no ha sabut tenir ni el coratge ni la fermesa necessàries per a ésser socialista. Era cosa evident que de la situació creada per l'informe majoritari de la Comissió May, n'havia de resultar forçosament la seva caiguda. Però ell, quan encara hi era a temps, no ha sabut tenir el gest que salva moltes coses, i ha preferit caure servint els enemics que defensant els amics.

El més dolorós del cas és que amb ell ha compromès la sort del «Labour Party» davant els ulls del poble anglès. Ara més que mai, una escissió sembla inevitable.

ROCHDALE

L'Hospital de la Magdalena

J. Navarro Costabella: «El rellogat del tercer pis». — Edicions Proa: Biblioteca «A tot vent», vol. 38. Badalona, 1931.

Un cas d'adulteri, novellat en forma de memòries, millor, de confessió. Tres únics personatges, pot dir-se: un matrimoni i l'amic íntim, fidel. L'obra, netament psicològica i tiutada de realisme, agafa veritable interès quan l'amic, Andreu Ripoll, es troba sotmès, en titànica lluita, entre l'amor i la lleialtat. Navarro Costabella planteja problemes importants, com són l'exposar al marit el perill d'enamorar-se de la seva muller, el desitjar la mort d'aquell home que estima com a ell mateix, l'odiària dona que l'apassiona; és a dir, la tortura de si el seu deure és lliurar-se a ella o mantenir aquella religiosa amistat, convida a les darreres conseqüències. Tres caràcters dissemblants, no sempre massa clars els del matrimoni, que juguen en un pla horitzontal el drama del sentimentalisme. La superstitió, arribada al fatalisme, acaba de donar acció a la novel·la. Si l'autor, no tant realista, no hagués volgut emmotllar la redacció i la descripció de la novel·la a la cosa planera pròpia del que no essent escriptor es decideix a descriure una confessió, «El rellogat del tercer pis» n'hauria sortit afavorida.

Schiller: «Guillem Tell», trad. de Dolores Hostalrich. — Editorial Barcino; Col·lecció Popular Barcino, núm. 65. Barcelona, 1931.

La vehemència, la ponderació, el detallisme, la traça i el gran to de Schiller, especialment del Schiller del «Guillem Tell», fidelment i gràcil interpretades per Dolores Hostalrich. J. R. i T.

Quant, en l'any de desgràcies de 1924, essent governador de Barcelona el general Llussada i ministre de Governació el general Martínez Anido, tingué lloc, amb tota pompa, la inauguració de l'hospital de la Magdalena, des de les columnes de JUSTÍCIA SOCIAL diguérem tot el que pensàvem sobre l'oportunitat i el retrocés que significava la creació d'un sífilicomi quan ja aquests havien estat abolits a tota Europa com institucions indesitjables i perniciosos per la salut pública.

El general de les lleis de fuga que pretenia militaritzar-ho tot consagrà moltes hores de la seva vida a la militarització de la prostitució de Barcelona. Els prostíbuls augmentaren en nombre i esdevingueren casernes intervingudes directament per la policia governativa. Les alcavotes passaren a ésser auxiliars d'aquesta policia. Entre uns i altres mantenien, almenys teòricament, la prostituta sotmesa a la disciplina dels reglaments i encadenada a l'exèrcit de la prostitució oficial, evitant que desertés.

La Magdalena (Fundación Martínez Anido) fou el corollari obligat en aquesta acció reglamentarista. Era l'hospital presó. Era el retorn a l'època en què la malalta veneriana era un delictes. Era la resurrecció d'aquelles sales especials on els pobres pacients eren marcats amb uniformes especials i separats del món per una muralla de forrellats, de reixes i d'escarcellers. Era la perpetuació de la medicina dels prejudicis.

En proclamar-se la República hom despenjà aparatosament de la sala d'actes de la Magdalena el retrat del seu fundador Martínez Anido. Hom hauria pogut veure que aquell fet era simbòlic i que darrera d'ell vindria l'ensorrament del sistema penitenciari i l'establiment de noves normes més humanes, més liberals i de major eficàcia.

Quan la multitud llençava a la Plaça de Sant Jaume el retrat del rei, significava el desig vehement d'acabar amb els sistemes i procediments de la monarquia borbònica, mentre que quan els dirigents de l'Hospital de la Magdalena arreconaven el retrat de Martínez Anido ho feien sense cap intenció de variar la ruta per ell iniciada. El despenjament del general no tenia res de simbòlic. Era un fet sense significació ni transcendència. És tractava d'un acte simplement oportunista ensens que estètic o decoratiu.

Poc després d'aquest acte vaig anar a ocupar la presidència del Patronat de la Magdalena: un patronat compost de membres del cos d'higiene de la prostitució, imbuïts de prejudicis reglamentaristes i decidits a mantenir les coses tal com estaven. Davant d'ells, tots els meus intents renovadors, totes les meves iniciatives amb vistes a la transformació de l'hospital, anaven forçosament a fracassar. Les nostres concepcions eren diametralment oposades. Per a ells la Magdalena havia de seguir l'obra perquè fou creat, romandre sífilicomi, intensificar-hi el règim penitenciari, enfortir-hi les reixes, augmentar-hi la Guàrdia Civil. Per mi els sífilicomis eren odiosos i nocius: la Magdalena abans que tot i per sobre de tot havia de deixar d'ésser un sífilicomi i esdevenir un hospital.

Els membres del Patronat comptaven amb el valuós ajut de certs elements oficials i conseguiren la publicació d'un decret incorporant l'hospital al servei oficial de lluita antiveneriana. Aléshores vaig presentar-los la proposició següent:

El sotassigant, considerant que

l'existència de sífilicomis, com l'actual Hospital de la Magdalena, és perniciosos pel fet de contribuir al manteniment dels prejudicis socials amb què topa la veritable lluita antiveneriana; creient que aquella existència pot acceptar-se únicament en els centres d'ensenyament de la venerologia, caràcter que no té aquest Hospital, sotmet a la discussió i aprovació del Patronat la següent proposició:

Primer.—Recabar dels Poders Públics que sia deixat sense efecte el Decret ordenant la incorporació de l'Hospital de la Magdalena al Comitè de Lluita antiveneriana.

Segon.—Procurar l'obertura, el més prompte possible de noves sales destinades a Medicina general i a cirurgia general ensems que un servei de dispensaris públics, per dones i per infants. Agregar a més les Dermatologia a l'actual servei de Sifiliografia.

Tercer.—Substituir el nom de l'Hospital, que prejutja la naturalesa de la seva actual població, pel d'«Hospital per a dones pobres».

Quart.—Sollicitar del Comitè de Lluita antiveneriana, de la Generalitat de Catalunya i de l'Ajuntament de Barcelona, subvencions adequades a la importància de l'obra que l'Hospital ha de portar a terme.

Cinquè.—Invitar a totes les entitats femenines de Catalunya a contribuir en les despeses i organització d'aquests serveis.

Aquesta proposició fou unànimement rebutjada i entrenà la meua dimissió de la Presidència. Vuit hores després, el comitè organitzador de la Lluita antiveneriana acordava la supressió definitiva del Patronat i l'Hospital de la Magdalena (Fundación Martínez Anido) es reincorporava al servei d'higiene de la prostitució.

El sífilicomi creat per Martínez Anido subsistia. L'ideal del general, uno de los mayores entusiasmos de mi vida, com deia ell, triomfava. Les normes que ell dictà seguirien presidint la marxa de la institució.

¿Per què aleshores haver tret el retrat del general?

F. MONTANYÀ

Unió Socialista de Catalunya

Ponències de programa mínim

Es recorda als companys encarregats de redactar els avantprojectes de programa mínim, que aquests han d'ésser considerats en la reunió plenària del pròxim 1.º de setembre.

Secció de Granollers

La pròxima setmana es realitzarà assemblea general de simpatitzants de la U. S. C., a Granollers, per tal de deixar definitivament constituïda la secció local.

Autoritzats pels entusiastes companys de Granollers podem anticipar que, organitzada la secció local, tot seguit començarem els treballs de propaganda per a la creació de la Federació Comarcal.

Secció d'Alella

Enllestits els tràmits legals ha quedat definitivament constituïda la Secció d'Alella integrada per antics companys i nous afiliats al partit. Reunida l'Assemblea de constitució, designaren per a dirigir-la als companys Feliu Pont, Josep Giralt, Antoni Aymà, Joaquim Godas i l'entusiasta amic Antoni Pujadas, que actuarà de secretari de la Secció. El domicili social queda instal·lat al carrer de Comas, 4.

Coneixem alguns dels projectes de propaganda i cultura que vol realitzar la Secció d'Alella, i donades les qualitats organitzadores d'aquests companys podem assegurar que dintre de poc serà una de les Seccions més importants de la costa, i en consignar aquesta esperança ens complacem a oferir-los la nostra cooperació, i felicitar-los per la tasca realitzada fins avui.

Homenatge a Ferrer

La Unió Socialista de Catalunya, Secció d'Alella, reunida en Assemblea General extraordinària el dia 19 acordà demanar a aquest Ajuntament que: Havent estat en Francesc Ferrer Guàrdia (fill d'aquest poble) entregat i fusellat per un govern impulsat per elements reaccionaris; que un dels principals carrers d'aquesta vila sigui posat a nom de dit Ferrer Guàrdia,

saldant així un deute que hom té envers l'home, màrtir de la llibertat i un dels lliure-pensadors més grans del món.

Juventut de la U. S. C.

El dia 24 dels corrents va tenir lloc en l'estatge social de la Unió Socialista de Catalunya l'assemblea constituent de la Joventut Socialista de Barcelona, la qual, reconeixent com a propis els principis de la U. S. C. tindrà per objecte reunir en una sola força tota la joventut socialista catalana.

Els nombrosos assistents van aprovar els estatuts que relacionen la U. S. i la Joventut presentats pel comitè organitzador; van aprovar també el manifest amb què el jove partit s'adreçarà per primera vegada a l'opinió.

Ben aviat començarà la sèrie d'actes públics (conferències, lectures comentades, converses, etc.) que la Joventut Socialista vol portar a cap, d'entre els quals destaca el míting inaugural que estem segurs revestirà una importància extraordinària.

Els joves simpatitzants poden fer-se inscriure als rengles de la Joventut de la U. S. C., passant per l'estatge social, Carme, 3, pral., qualsevol vespre de 7 a 8.

El manifest aprovat per l'Assemblea, és el següent:

«Definitivament closa l'etapa, per necessitat destructiva, d'enderrocament de la monarquia espanyola; virtualment closa, també, l'etapa de reconeixement de la personalitat de Catalunya, és immediat que els joves infonguem en les nostres actuacions un esperit nou de creadora constructivitat com mai havia estat possible en la nostra terra. No podem continuar amb l'eixorc apoliticisme obrer que va menar-nos a més d'una dictadura; no podem tampoc engruixir els rengles de partits de capelleta ni, molt menys, de partits personals; els nostres ideals d'universalisme, arrellats dins la més pura catalanitat, els nostres anhels d'emancipació proletària, el nostre fervent desig de construir una societat més justa i més humana que l'actual, ens han portat a la Unió Socialista de Catalunya, des d'on volem i podrem fer sentir la nos-

tra veu jove, ardida, vibrant en defensa de les nostres reivindicacions humanes i obreres i per a l'edificació d'un ordre nou de cara al futur, de cara al món, de cara al sol.

Tenim tanta fe en el futur com menyspreu pel passat. El capitalisme nacional i internacional ha demostrat prou la seva incapacitat directora perquè puguem constatar d'una manera clara que l'hora nostra, joves companys obrers i estudiants, s'acosta ràpidament. És l'hora, doncs, de la responsabilitat i de l'audàcia; és l'hora, doncs, d'unir-nos tots, obrers manuals, obrers de l'íntel·lecte, sota la immaculada bandera roja socialista perquè quan calgui ens trobem en plena forma; és l'hora d'unir-nos tots, sense distinció de sexes ni de condicions, per fer avançar el moment suprem alhora amb el nostre esforç i el nostre estudi; és l'hora d'unir-nos tots per a la magna obra de construir un pervindre lluminós de Socialisme i democràcia.

La Joventut de la U. S. C. que aspira a ésser la més pura, la més fidel concreció de la joventut proletària catalana, us invita a tots, joves d'esperit viu, d'esperit fort, d'esperit nou, a que us uniu amb nosaltres per realitzar junts la tasca bella d'incorporar la nostra Catalunya a l'avantguarda del Socialisme internacional. La Joventut de la U. S. C. que vol ésser l'agrupació real de tota la classe treballadora jove, us crida, companys obrers i estudiants, perquè seguiu amb nosaltres la ruta cap a un gloriós demà sota la llum immortal dels principis socialistes.

El nom de Marx ens guiarà endavant com una estrella roja.

La Joventut de la U. S. C. saluda, en aquest primer contacte amb l'opinió, a totes les altres forces obreres d'esquerra que lluiten pels mateixos ideals de justícia social que nosaltres i declara el seu desig de cordial convivència amb elles i la seva voluntat de mantenir-hi sempre un tracte de germans.

JOVENTUT SOCIALISTA DE BARCELONA.»

D'UN GAIREBE MONOLEG ¿Socialisme científic o Ciència del Socialisme?

Entro en la biblioteca d'un amic. El trobo en un moment de meditació. M'allarga, sense dir res, les llistes mensuals dels llibres—acabades de rebre—, que llicencien els editors anglesos, alemanys, francesos. I una exclamació trenca el silenci: «Que petita és Barcelona».

Protestes meves! ¿Qui—raonant els mitjans de divulgació de la nostra producció editorial—gostarà posar Catalunya al costat de França, d'Alemanya i d'Anglaterra?

Però l'amic insisteix i precisa: «No demano pas a la nostra Terra la intensitat productiva, literària i artística dels altres països. Demano una continuació i un avenç. M'explicaré. ¿Qui no recorda que la nostra producció de llibreria passà per un moment florent? Fou el moment de la dictadura. Ara ve la meua pregunta. ¿Per què la venda de llibres no ha pogut seguir després? ¿Pel ressò que sentim de la crisi mundial? Ho nego! ¿Perquè ja hem pogut fer política intensa i catalana, i això ens distreu de comprar la producció de llibreria que llicencem al mercat?»

No vull situar el problema en el pla de la major o menor edició i venda de llibres catalans. Vull anar molt més lluny. Sentireu a dir. L'interès per la nostra literatura ha anat minvant a mesura que s'ha pogut obrir l'aixeta de la política. Estem en crisi de teatre—més que enllac—, i en crisi de producció literària i artística. La crisi s'ha anat precisant trigànera, però es pot assegurar que des del 14 d'abril ço que no és del moment ha deixat d'existir.

¿Que cal tenir en compte la importància excepcional de l'hora? D'acord. Acceptem—encara més—les complicacions socials i econòmiques del moment. Pensem encara—ultra el que hem dit—en què és possible, psicològicament, que les privacions passades ens hagin portat a capbussar-nos en la política amb una trepidant embriaguesa. Però, ¿sempre ens caldrà constatar que no tenim prou gent per a fer, a la vegada, el que cal fer i, per tant, que té fonament la sospita de què som un poble que quan ens preocupem de la nostra producció cultural no podem fer política i que quan fem política no ens podem preocupar de la nostra producció cultural?

L'amic atura, amb un gest de mà, la meua rèplica i va parlant: «Un xic de paciència, i permeteu que el meu pensament cerqui precisar-se. Si l'arriben a acceptar, el crec ple de suggerències. Cal tenir la valentia de saber acarar-se amb el mirall». L'amic ens mostra dos llibres de damunt de la taula. L'un és un nou llibre francès sobre Stendhal. El signa P. Jourda. L'altre és un nou llibre alemany sobre Nietzsche, el signa F. Kampmann. L'amic segueix: «Els llibres francesos i alemanys que comenten Stendhal i Nietzsche fan biblioteca. Veureu comentaris d'ambdós gairebé en la majoria de les revistes. I hem agafat dos noms a l'atzar i com exemple. Enteneu el que remarco? Adhuc vull agafar un nom menys plenari: el de Rimbaud. I així seguiré anant on vull anar. En mentar els llibres mentats tinc en compte les diferències que mitjancen entre nosaltres i les terres que els editen. No es tracta, doncs, de densitat: es tracta de base, d'orientació, d'esperit. Vull dir que ens trobem davant de terres que saben la força del passat, la fretura del present i les exigències del futur: en una paraula, que faig esment de pobles consolidats, fets, ja pobles. Us adreço el prec de què entengueu bé la meua conclusió. Nosaltres, a Cata-

lunya, fem l'efecte d'homes del minut, deslligats per complet de tot el què no sigui l'immediat. Tal vegada recordem, però deixem la recordança sense constatar. Tenim entusiasme nacional, però no sabem raonar la nostra passió, el que vol dir que si ve l'hora de fer cultura farem cultura i que si ve l'hora de fer política farem política, tot un xic massa com a partit català, però un xic poc com a fills de Catalunya. Els desavantatges del procediment salten a la vista. Els mateixos hem d'omplir-ho tot. Els mateixos ens hem de barallar per tot. Rera nostre sembla no quedar-hi res. Davant nostre sembla que s'hi obri un interrogant de febre. Treballem amb bullir desorientat que no sap si desfà o edifica. ¿Que cal cercar les causes del nostre procedir? Fem examen de consciència. ¿Creiem encara—o la sentim sense conèixer la teoria, dita biològica—en l'egoisme absolut que, segons Le Dantec, és el fonament de tota societat? Per la nostra part direm que si fos així prendríem peu d'un principi anàrquic i antisocial, d'un individualisme no alliberat de la cavernícola passió sense frens, principi nefand, corrossiu, caça de llocs polítics, no pla de política, dèria de lucre o de benaurança que llença l'home contra l'home, en una escalada històrica de llocs preponderants.

La posició és perillosa i podria explicar molts alts i baixos, moltes ascensions de vertigen i moltes davallades incomprensibles; moltes usurpacions flagrants i molts oblits imperdonables; molt engallament immotivat i molta antidemocràcia perdonavides. Per ficar damunt de Catalunya, cal enrobustir Catalunya, estructurar-la,

enfondir-la. Sentiment no equival a coneixença. Estimació no vol dir amor. Tampoc trobar-s'hi bé vol dir comprendre. Diguem de pas que aprofitament és el contrari d'altruisme i per tant de sociabilitat, i no ho dic parlant en utopia. Hi ha moltes coses que ens criden que no som amos complets del nostre patrimoni i que passem com vent, o com vol d'ocells graners, on s'hauria de passar sembrant i tenint cura de la llavor sembrada. Ni cultural ni políticament ens pot satisfer l'escumejar passional que salta com onatge i es desfà en cascadeig de bromeres. No hem de voler representar l'hora fugissera de Catalunya. Hem de portar en nosaltres l'ahir, l'avui i el demà. Com? Pensant com pensen les nacions que recorden, que laboren i que es finquen. Som un poble que ho és i que ha de fer sentir que ho és. Dic que hi hagué un temps passat que semblava més temps de treball per Catalunya que el d'ara, que sembla temps de treball damunt de Catalunya. Que entengui el qui vulgui. No actuo en derrotista: molt al revés. Tinc fe en nosaltres i vull tenir-n'hi. Per creure en el poble dono la culpa de l'estat actual de coses als dirigents. ¿No abusem massa de les improvisacions? ¿No estimem massa el llengotejar dels focs que encenem i poc les brases? ¿No movem massa el brancatge i cuidem poc les nostres arrels?»

L'amic calla. Malgrat el meu gest de protesta, palesat a l'inici d'aquesta conversa—gairebé monòleg—, les suggestions de l'amic m'han anat guanyant, guanyant. I ja no protesto. Són unes suggestions que tenen un marge ben ample. RAMON VINYES

L'imperi del marxisme, com el de tota ciència que reposa sobre el coneixement històric i econòmic, és l'imperi de la necessitat, no el de la llibertat. El marxisme és una ciència del capitalisme i no del socialisme, ja que si bé pot posar en evidència les condicions provinents del medi capitalista que s'imposen a tota realització socialista, no pot justificar de cap manera la voluntat socialista, l'abast de la qual ultrapassa el quadro capitalista i les lluites d'interessos que aquest engendra. L'economia política i la història indiquen les possibilitats; la justificació del *deure* és qüestió de l'ètica. I l'ètica no és una ciència; és una disposició inherent a la naturalesa humana, la qual, a tot estirar, pot esdevenir l'objecte d'una descripció psicològica.

Cal concloure de tot això que un socialisme científic, en el sentit marxista d'un socialisme que es justifica pel coneixement del que ha passat i del que és necessari, és una impossibilitat. El socialisme científic és tan absurd com l'amor científic. El socialisme no és un producte de la ciència, però pot ésser i cal que sigui un objecte de ciència i emprar aquesta ciència que porta en ell com un mitjà de la seva realització.

HENRI DE MAN

Les divisions socials, que subjuguem innombrables poblacions al benestar d'uns quants, són responsables de l'ordre iníqua que condemna les democràcies a la mort.

Anatole France

La tragèdia dels mestres rurals

Durant aquest mes d'agost, he tingut ocasió de parlar diverses vegades amb alguns dels mestres rurals, dels que han assistit enguany al curs de l'estiu que ha organitzat la Generalitat de Catalunya.

En primer lloc cal que admirem a aquests mestres (molts d'ells homes de més de mitja edat), per l'enorme interès i entusiasme que posen en voler saber coses noves, i per tant posar-se al corrent de la pedagogia moderna, per tal de poder donar als seus deixebles una més extensa cultura general.

Parlant precisament d'això, em deia un d'ells un dia: mireu, tot això que faig amb tant d'interès, és evident que resultaria en benefici de l'alumne si em deixaven posar un xic en condicions l'Escola on dono les lliçons; però allí és per demés de proposar-ho, ja que encara impera el més despòtic dels caciquismes, amb l'agravament que ara s'ha fet república.

I aquell home em relatà tot un seguit de fets altament vergonyosos, dels quals havia estat objecte ell i tots els mestres que l'havien precedit en aquell poble.

Figureu-vos, em deia, que abans de la instauració de la República, la meua obra era constantment fiscalitzada pel capellà, el cacic i el tinent de la guàrdia civil.

El primer em venia en nom del poble (cacic) queixant-se que la gent no veia amb bons ulls el que jo no acompanyés més sovint els alumnes per tal que complissin amb els sagrats preceptes de l'Església. Alguna vegada molestet per aquesta constant intrusió en els meus actes, ha-

via contestat com era del cas al clergue impertinent, el qual abaixava el cap i sense despendir-se tan sols marxava sermonejant una sèrie de lletanies incomprensibles.

No passava pas un parell de dies després d'aquesta escena, que em venia el tinent de la guàrdia civil, i amb aquell to tan peculiar d'ells em deia que era una llàstima que no ens avinguéssim les dues autoritats més genuïnes del poble, i que això, pel bon nom de tots, era precis que acabés d'una vegada.

Com hauran vist, el cacic es quedava darrera les cortines per a fer ballar els dos putxinells que portaven l'ambaixada, i els quals tenien en continu estat d'excitació al primer ciutadà del poble.

I tot això perquè el cacic era monàrquic (com és natural) i el mestre, home d'idees liberals no es volia ajupir a les imposicions d'aquell ponci que ni tan sols sabia llegir.

Mireu si és bàrbar el tracte despòtic d'aquest cacic, que fins no volia que a l'hivern es portés llenya per l'estufa de l'Escola (com ja suposareu, el cacic d'un poble és sempre l'alcalde), i els infants l'havien d'abandonar degut el fred irresistible que hi feia.

I ara ve el més xocant del cas. El dia de la proclamació de la República, el mestre junt amb la majoria del poble, pujà a l'Ajuntament i col·locà la bandera republicana, amb el disgust dels tres prohoms que ja havem citat abans.

El mestre per fi respirà a ple pulmó convençut que s'havia acabat el seu suplici. Però, dissortadament

no fou així, ja que el dia 19, o sigui quatre dies després de la proclamació de la República (calia assegurar-se'n) es va fer la gran festa «republicana» presidida pel monarquíssim cacic convertit en flamant republicà quatre dies després de la instauració del nou règim.

I ací tenim que tot segueix igual que abans, el cacic mana i disposa, i no es pot pas fer res que no plagui al nou republicà.

Així va acabar la conversa d'aquell ciutadà de la República, que després de llargs anys de suplici, i quan es creia lliure per a poder realitzar la seva obra en plena independència, li surt el mateix obstacle que en els temps vergonyosos de la monarquia i li impideix altra volta el poder portar a terme l'obra nova que anava a començar amb el màxim d'entusiasme.

Hem de confessar que aquesta explicació del mestre, ens produí una pena pregona, ja que vàrem veure que dissortadament en aquest cas concret dels mestres rurals estàvem en el mateix lloc de sempre.

Amb tot, procurarem contagiar al mestre de l'esperança que nosaltres tenim que un cop normalitzada la situació i aprovat l'Estatut, totes aquestes vergonyes desapareixeran, iniciant-se una era nova que ens portarà per altres camins, en els quals no serà possible l'intrusió de cap analfabet, encara que sigui cacic, en les qüestions de l'ensenyança, ja que aquesta serà subministrada i fiscalitzada per gent competent i liberal que són els únics que podran portar-nos una cultura i una civilització totalment nova i sòlida. JOAN ALEU

Informacions socials i econòmiques

La moneda i els preus

Els delegats de les organitzacions patronals cotoneres de 20 països, reunits, han signat aquest acord:

«El Congrés, convençut que la depressió que sofreix la indústria cotonera és deu en gran mesura a la baixa dels preus dels productes en tots els mercats, entén que cada organisme afiliat a la Federació Internacional cotonera ha d'estudiar, d'acord amb el Govern, els efectes del règim monetari actual damunt la indústria i cercar amb cura el sistema monetari més avantatjós per a la indústria.»

No hi ha més camí que la creació d'una moneda internacional, de circulació única i forçosa en tots els països. Aleshores sí que es podria arribar a un cost universal de producció, a un nivell alt universal de vida i a sostreure de mans capitalistes un dels instruments més verinosos de competència deslleial i d'animositat internacional.

Vet ací una gran tasca per a la Societat de Madrid, tan curosa de les discussions acadèmiques i de les devolucions que tot ho ajornen i res resolien.

Constitució del Consell Nacional Econòmic de Xina

El poder legislatiu de Xina ha creat un Consell Nacional Econòmic, de la següent fuisó:

1.er A fi de reconstruir, el més aviat possible, l'economia, d'acèixer els recursos de la població i de controlar les finances nacio-

nals, el Govern nacional organitzarà un Consell econòmic nacional.

2.^{on} Aquest Consell econòmic dependrà del poder executiu.

3.er Tots els projectes governamentals de reconstrucció o de desenvolupament econòmic, les quals despeses d'execució hauran d'ésser suportades en totalitat o en part pel Tresor públic, seran estudiats pel Consell econòmic nacional abans d'ésser sotmesos a l'aprovació del Govern nacional.

4.^{art} El Consell econòmic pot, en el que fa referència a l'execució dels projectes de reconstrucció o desenvolupament econòmic diferents en l'article precedent, fer una enquesta sobre els treballs el mateix que sobre les despeses compromeses.

5.e El president i el vice-president del poder executiu, els ministres de l'interior, de finances, de ferrocarrils, de comunicacions, d'indústria i d'instrucció pública, el mateix que els caps responsables dels diversos òrgans de l'administració actual competents en matèria de reconstrucció econòmica, seran de dret membres del Consell econòmic nacional. A part dels membres per dret propi, el Consell tindrà un màxim de 11 membres que seran nomenats pel Govern nacional atenent-se a la recomanació dels membres per dret propi.

6.e El Consell econòmic nacional comprendrà un president i un vice-president, que seran el president i el vice-president del poder executiu. El president presidirà les sessions del Consell i serà reemplaçat, en cas d'absència, pel vice-president.

7.e El Consell econòmic nacional disposarà d'un secretari general, de dos a quatre

secretaris i de quatre a vuit experts. El secretari general tindrà cura, amb l'ajut dels altres secretaris, dels treballs d'administració que li encomanaran el president i el vice-president. Els experts estudiaran les qüestions inscrites en els programes econòmics.

8.e El Consell econòmic nacional podrà organitzar comissions d'experts per a estudiar certs problemes tècnics; podrà, també, nomenar tècnics per a dirigir l'execució de diversos projectes.

Els Estudis Econòmics a Estats Units

El «National Bureau of Economic Research», organisme creat per a la investigació objectiva dels fets en vistes d'una acció social constructiva, ha rebut l'encàrrec, per part del Govern, de fer una enquesta sobre l'evolució econòmica.

En maig de 1929, aquesta oficina publicà sobre la mateixa qüestió un informe molt complet en dos volums, exposant la situació de 1922 a 1928. Aquesta enquesta, referint-se a un llarg període d'activitat econòmica, serà, doncs, continuada per un estudi de la gran depressió que va començar a fer-se sentir cap a la meitat de l'any 1929. L'oficina publicarà properament, tanmateix, els resultats de certes investigacions sobre els cicles econòmics, els salaris, l'empleu, les rendes, les taxes d'interès, els profits, les tendències dels preus, l'assegurança-malaltia, les migracions i altres qüestions relatives a la situació econòmica actual.

Aquesta oficina, que es creà ja fa 10 anys, és dirigida per un Consell permanent, en el que hi tenen representació homes de negocis, treballadors i economistes.

¿Quan ací ens decidirem a estudiar i a conèixer a fons la nostra petita i anarcosindicalitzada economia?

Renunciació de les hores suplementàries a França

Entre els convenis col·lectius conclusos en 1929 i 1930, publicades pel Butlletí del Ministeri del Treball i de previsió social, n'hi ha que assenyalen un millorament de salari per les hores suplementàries. Excel·lents, especialment, les següents:

Productes químics (un conveni): 50 a 100 per 100.

Paper, cartró i indústries poligràfiques (un conveni): 25 a 100 per 100.

Vestits (dos convenis): 50 per 100.

Cuiros i pells (un conveni): 25 per 100.

Metalls (dos convenis): 25 a 75 per 100.

Treball de pedres i terres al foc (un conveni): 50 per 100.

Construcció (deu convenis): 25 per 100 (tres convenis) i 50 per 100 (la resta).

Transports i manutenció (quatre convenis): 25 a 100 per 100.

La taxa mínima de millorament és de 25 per 100, la màxima de 100 per 100, i la més freqüent: 50 per 100.

Aquestes taxes són superiors a les previstes per la llei de 8 hores de treball.

Són els sindicats que les han guanyat sense tocar el bombó del comunisme llibertari.

Divagacions sobre el salari

(Continuació de la pàg. 8)

ballador, que mantés vegades repercuteix sobre la qualitat de la feina feta i s'estableix aleshores una pugna entre l'obrer i el fabricant, en virtut de la qual el primer tracta d'enganyar al segon acudint a tota mena de recursos per a dissimular les imperfeccions del seu treball.

En realitat per a fer possible el sistema de retribució regulada per l'esforç, fóra necessari que poguéssim mesurar aquest com a resultat d'una resta entre la feina feta i les possibilitats normals de cada treballador per a fer-la. Segons aquest criteri un examen mèdic i psicològic intentaria pre-determinar la quantitat de treball i la perfecció d'aquest que l'obrer fóra capaç d'assolir treballant sense esforçar-se, és a dir, en règim normal. Comparats aquests valors amb els de la feina realment feta, hom veuria si el subjecte ha treballat per sota o per sobre del seu règim fisiològic. Ara bé, abans d'arribar al sobre-esforç perjudicial per a la salut s'ha de recórrer un ampli marge en el qual l'interès, desig, incentiu o vocació del subjecte, permet augmentar l'eficiència del seu treball sense que arribi a ésser nociu semblant esforç. Tothom sap, en efecte, que un treball fet de mala gana arriba a fatigar en igualtat de punts molt més que un treball fet amb goig. I això no solament és cert des del punt de vista subjectiu, sinó que les mesures objectives de la fatiga física han comprovat que era cert també en el sentit material.

¿Però, hom imagina les insuperables dificultats que s'ofèririen en la pràctica per a poder tan sols aproximar-se a una tal valoració? I, d'altra banda, ¿com delimitar exactament a cada moment el punt en què termina l'esforç (tolerable fisiològicament) i comença el sobre-esforç (perjudicial)? En realitat cal convenir en què cap de les tres normes de valoració (utilitat social, necessitat econòmica i desig de cooperació social del treballador) esmentades és aplicable en la pràctica d'una manera absoluta. Entre totes la primera sembla la més factible

Comunisme i classe mitja COMARCALS

Punt de vista

La desaparició de la classe mitja portarà la desaparició del capitalisme. Amb aquestes paraules potser ja n'hi hauria prou perquè ja sembla prou comprensible, però per si no ho fos per algú convé una explicació.

Com més nombre de classe mitja hi ha, més obrers emancipats representa i per tant menys nombre d'assalariats. Recordem el vuitcentisme en què cada mestre d'un ofici era un artesà establert i no explotava gairebé a ningú. L'egoisme o potser la necessitat d'una super-producció en aquella època portaren la introducció de la maquinària, el treball en gran escala i per tant la necessitat de grans capitals, i així successivament la caiguda lenta de la nomenada classe, i amb això s'han enfrontat dos factors únics: l'obrer i el burgès, el ric i el pobre. Les relacions d'aquests dos factors no poden ser ja més aspres i més tívants pel gran abisme que els separa. L'obrer treballa cada dia de més mala gana, perquè es sent pobre, humiliat davant l'exuberància del burgès, i neix en el seu pit una cosa que ja no li cap que el mateix pot ser odi com amor propi. Per altra part també, obeint aquesta separació monstruosa, el poderós tampoc sent cap mena de simpatia

i no obstant falla lamentablement en quan tracta de valorar els treballs més estrictament intel·lectuals (tant els científics com els artístics). ¿Qui pot, en efecte, gosar mesurar el valor social d'una obra pictòrica, d'una teoria filosòfica, d'un descobriment astronòmic, etc.? ¿Haurém, doncs, de venir que el problema no té solució? Des d'un punt d'observació teòric no hi ha dubte. Però la irritant injustícia amb què ara es produeix la distribució dels salaris exigeix, tanmateix, aproximar-se un xic més a la seva equitativa valoració, i en aquest sentit hi ha, encara, tants passos per a donar!

E. MIRA

pel seu assalariat, i no fa cap mitjà, encara que especulatiu, per llimar aquestes aspreses.

L'obrer amb això recull una experiència molt humana que el dia que la comprengui bé s'haurà acabat l'explo-tació de l'home per l'home, i és que al segle passat el burgès, com ja havem dit, era un Mestre de l'ofici; avui no és res més que un capitalista, un paràsit que té assalariat a aquell Mestre que el sosté esdevenint el seu esclau. Després, la burgesia amb les seves societats anònimes ens ensenyen una mena de comunisme.

El que manca per a assolir les nostres aspiracions és que els directores i directorets de la classe treballadora ens ensenyin a pensar més que a odiar,

OBRA NOVA QUÈ ÉS SOCIALISME?

DE

JOSEP RECASENS I MERCADÉ

PROLEG DE

M. SERRA I MORET

Manual dedicat especialment als obrers i als demòcrates

de Catalunya

Preu: 3 Pessetes

De venda en totes les llibreries

ADMINISTRACIÓ

LLIBRERIA NACIONAL I ESTRANGERA

Raval Sta. Anna, 20 - REUS

Telèfon 419 A.

Afortunadament els gironins es veu que tenim un fort cos de resistència contra les pestes i que ens hem acostumat tant a la brutícia que hi ha al riu Onyar que no ens fa res que el dit riu, ja de sempre amb aigües encallades i brutes on organitzen els seus concerts les granotes en obsequi als veïns a les nits, que ara des que s'acabà l'obra de la resclosa començada per l'ex-dictadoret Bartrina, que no es comprèn si no fos el que die més amunt, que no agafem tots els gironins un còlera i anem a fer companyia als de l'altre barri. És un bonic espectacle pels estrangers i que hem de fer el contemplan perquè ens puguin posar en el primer lloc per bruts. Des que funciona aquesta resclosa que és per donar llum a la ciutat i que paguem caríssim, que les aigües embruteixen des del portal de la barca on hi ha la central elèctrica, fins al pont de Sant Agustí i cal contemplar-ho que sols pot fer-se si un hom no és fastigos tot el que sosté l'aigua encallada i quan el riu ve sec el que queda, on els veïns hi aboquen el que volen. Tenim sort que anem de cara a l'hivern i potser s'evitarà algun focus d'infecció que del contrari asseguraríem feina als bagualaires i per ara no sabem que el nostre Ajuntament es preocupi d'un assumpte com aquest, de tanta importància, cosa fins a cert lloc comprensible perquè en pocs dies han fet d'alcalde a més de l'efectiu, tres altres regidors, uns per ésser a estiu i altre per acaparament de càrrecs, impossible d'atendre'ls com n'és mereixedor el poble que els ha donat la confiança i esperem que els que siguin es preocupin d'aquest assumpte, ja que abans que tot crec es deu haver de preocupar per la salut dels veïns que som els que paguem. MODEST ROS

ens donin més conferències que mítings, a que siguem comunistes no per enveja, sinó per humanitat, i d'aquesta manera, així com ha estat possible evolucionar d'una monarquia feudal a una República conservadora, pugui ser possible evolucionar d'aquesta República a una de Comunista.

S'acostuma dir entre els elements avançats quan se'ls fa la pregunta: «després de la revolució, què?» «Després ja ho veurem»; i aquest «ja ho veurem» marca una X tenebrosa plena d'angoixes d'una lluita fratricida on surt tota la bestialitat humana.

JAUME BARMONA

L'afer de la Cooperativa de Vidre de Coll-Blanc

Els diaris de divendres passat ens sorprengueren amb la notícia de l'incident ocorregut en una fàbrica de vidre de Coll-Blanc amb motiu d'haver-s'hi presentat el jutjat i la guàrdia civil per a foragitar-ne els obrers que se n'havien incautat. Així deia la notícia. Donava després detalls de l'incident, segons els quals, els obrers que s'havien fet amos de la fàbrica, organitzats en cooperativa, havien resistit per la violència l'acció dels instruments de la justícia, fins a fer-los entornar sense haver pogut portar a cap llur comès. Deia també la nota que publicaven els diaris que la gent del veïnat havia fet causa comuna amb els revoltats i que havia obsequiat amb una bella xiulada els dignes mandataris judicials i els pretesos propietaris de la fàbrica.

Tot això deixava entreveure que no es tractava d'un simple cas d'incautació, sinó de quelcom de més complexe, i com, per altra banda, teníem referències que per aquells volts existia un forn cooperatiu de vidre, en el qual les coses no anaven pas gaire llatines, de molt de temps ençà, férem cap allà per tal d'escatir quina era la realitat dels fets. I en efecte. Les coses havien passat tal com ens suposàvem. Trobarem en la fàbrica els pretesos *comunists*, els quals amb un to de sinceritat i de plany que no deixava lloc a dubtes, ens relataven el més extraordinari cas d'expoliació que mai les nostres orelles hagin oït. Veureu, la cosa ha anat així:

Fundació de la Cooperativa

A primers de 1922, en plena tongada de vagues i lock-outs, diversos obrers vidriers, el bo i millor de cada fàbrica, foren requerits per un grup de llurs companys, per a la fundació d'una fàbrica cooperativa de vidre. Com els avantatges que els havia de portar aquesta organització eren evidents, i per altra estaven ja tips de maldar amb el sindicat i amb els patrons, aquells obrers no es feren pregar gaire i deixaren llur treball per tal de crear la cooperativa. D'aquesta manera es reuniren trenta-nou obrers, dels quals tretze formaven el grup iniciador i es comprometeren a aportar un fons de tres mil pessetes cada u, mentre els altres vint-i-sis aportaren cinc-centes pessetes per cap. Malgrat aquesta diferència d'aportació, el grup iniciador tingué molt d'interès a fer constar que, com a bons cooperadors, allí tots havien de gaudir dels mateixos drets, i els altres, creguts plenament en la bona fe dels iniciadors, deixaren que aquests acaparessin tots els llocs de la direcció i administració de l'empresa i nomenessin gerent i dipositari dels cabals a un dels seus, anomenat Josep Zorrilla, el qual lliurà a cada un dels vint-i-sis, com a resguard de les pessetes que havia aportat, un rebut que deia que en el seu temps seria canviat per l'acció corresponent.

El primer de juliol de 1922 es començà a treballar al forn instal·lat en un local llogat a propòsit, i al cap de poc temps, els vint-i-sis s'hagueren de queixar a llurs companys de la nul·la intervenció que tenien en la direcció de l'empresa, com així mateix que havent entrat de ple la cooperativa en el seu funcionament, encara no estigués legalitzada, ni tan sols hi hagués uns estatuts. Els altres tretze amb bones raons se'ls traguieren del damunt, i mentre estant s'assignaren un salari setmanal de 125 pessetes, que al cap de poc passà a 150, mentre que els salaris dels altres vint-i-sis oscil·laben

Un cas extraordinari d'expoliació emparat per la Justícia

entre 60 i 90 pessetes. En el repartiment de beneficis es seguia un procediment igualment democràtic i cooperatiu. En el primer semestre els donaren 50 pessetes, quan en realitat els corresponia 250 pessetes; en el segon any reberen cada un dels vint-i-sis tres-centes pessetes, en lloc de vuit-centes que els corresponia de dret, car en la fundació de l'entitat s'estipulà que els beneficis es repartirien per parts iguals entre tots els socis. En els anys successius l'expoliació continuà amb igual o major intensitat, fins arribar l'any 1930, en què es negaren a donar-los res. Durant tot aquest temps, els vint-i-sis postergats no deixaren de reclamar contínuament a llurs infidels companys el compliment del compromís i la legalització de la cooperativa, però no aconseguiren altra cosa que la celebració d'una assemblea de tots els associats, en la qual s'acordà que els vint-i-sis intervingueren en la direcció de l'empresa en la proporció d'u per deu. Pel que fa a la legalització de la cooperativa, els tretze saberen convèncer als altres que no era el moment oportú, car segons el règim tributari d'aleshores (en plena dictadura), la cooperativa hauria de pagar molt, cosa per la qual era millor continuar operant com s'havia vingut fent. El cinisme d'aquells... tretze arribà a canviar el rebut acreditatiu d'haver aportat les cinc-centes pessetes que tenien cada un dels vint-i-sis, per un rebut en el qual constava que aquelles pessetes havien estat lliurades simplement com a fiança pel treball que realitzaven!

Em dirau que la bona fe dels vint-i-sis estava a la mateixa altura del cinisme dels altres, car sense aquella potser no s'hauria donat aquest en un grau tan alt, i jo no sabré què contestar-vos.

Es constitueix illegalment la societat «Zorrilla i Cia.»

Però arriba un dia que l'anyell més mansoi, si se'l burxa gaire, s'enfollaix i us planta cara, i això fou el que passà entre els socis vidriers, quan caigué la gota que féu vessar el vas.

Pels volts de 1929 es formà la unió de totes les fàbriques de vidre de Catalunya, en vistes a monopolitzar el mercat, i el grup patronal entrà en relacions amb el gerent de la cooperativa, que fins aleshores operava sota la raó social «Fàbrica de vidre La Perfecció, Cooperativa obrera», per tal que aquesta passés a formar part del monopoli. Aleshores els dotze (car un d'ells feia temps que els havia deixat, fastiguejat del lladronici que allí es cometia), veient un bon negoci en portes, tiraren al dret sense cap mena d'escrúpols, i amb la complicitat del notari Par Tusquets, constituïren la societat «Zorrilla i Cia., S. L.», amb els béns de la cooperativa, figurant sols ells com a socis.

En juliol 1930, un cop llestos els tràmits de constitució de la societat limitada, foren cridats els vint-i-sis al despatx, on se'ls digué que com que ells eren allà uns simples obrers assalariats i la gerència de l'empresa havia cregut necessari prescindir de llurs serveis, podien considerar-se acomiadats, per la qual cosa aquella setmana rebrien salari doble. Podeu comptar

l'estupor i la indignació d'aquells obrers! Tot seguit es basquejaren per fer prevaler llurs drets, i per mitjà del corresponent advocat presentaren instància al Jutjat de l'Oest demanant l'anul·lació de la societat limitada, per illegalitat en la seva constitució. El Jutjat acceptà la denúncia, i mentre ells elaboraven uns estatuts de societat cooperativa de producció que no han estat aprovats fins als primers dies d'actuació d'en Companys com a governador. Amb tot això es produí el canvi de règim, i els dotze aprofitats, veient que el Jutjat acceptava la denúncia i que les impressions no els eren gens favorables, decidiren fer intervenir en la qüestió el nostre amic en Serra i Moret, en la seva qualitat de conseller de treball de la Generalitat. Es convocà una reunió, a la qual, sota la presidència del nostre amic, assistiren les dues parts, amb llurs corresponents advocats, i a les poques paraules en Serra i Moret no pogué menys de donar la raó als vint-i-sis, amb arguments irrefutables. Veient-se atrapatats els altres, cantaren un xic la palidònia i es comprometeren a reconèixer els drets de llurs companys. Es suscità aleshores una discussió sobre la quantitat que els dotze havien aportat: aquests afirmaven que havien estat cinc mil pessetes; els altres replicaven que eren només tres mil, i encara nominals. Per a treure'n l'aigua clara, el nostre amic Serra digué a la representació dels dotze que portessin els llibres de comptabilitat, cosa a la qual aquests es negaren rodonament. En aquest punt es trencaren les negociacions, i els dotze no volgueren saber res de les promeses que havien fet en el despatx del company Serra i Moret, i continuaren en la mateixa actitud d'abans.

En aquest estat les coses, ja podeu afigurar-vos que les relacions no serien gaire cordials entre les dues fraccions de socis, i que els incidents sovintejarien a l'interior de la fàbrica, car els vint-i-sis continuaren treballant, mal no fos que per guardar allò que era d'ells.

La patronal declara el boicot a la cooperativa obrera.

Veient que no podien sortir amb la seva, els dotze optaren per abandonar la fàbrica, endur-se tota la documentació, retirar els cabals que tenien dipositats en un banc i vendre abans, a nom seu, tota la mercaderia que hi havia d'existència a la fàbrica. D'aquesta manera cregueren que els altres, sense mitjans i sense llur direcció, es veurien impossibilitats de continuar treballant i obligats a capitular sense condicions. Per fer més efectiva llur acció es posaren d'acord amb l'Associació de Fabricants de Vidre per tal de declarar-los el boicot més absolut, al mateix temps que s'entretien a anar a visitar tots els clients de la fàbrica, omplint-los el cap d'històries i fent-los desistir de continuar tractant amb aquells *comunists* que s'havien apoderat de la fàbrica. Però aquells valents xicots no s'acovardiren. Cada un aportà dues-centes cinquanta pessetes de llurs estalvis particulars, per tal de poder pagar el personal no associat, i continuaren treballant, estant-se-ells de cobrar la setmana que els corresponia per a atendre les obligacions de l'empresa.

La parcialitat d'un jutge

Els altres, aleshores, decidiren jugar una darrera carta. Per conducte de llur advocat, presentaren una denúncia al Jutjat del Nord, segons la qual els obrers de la fàbrica de vidre «Zorrilla i Cia.» s'havien apoderat de la fàbrica i es resistien a lliurar-la al seus amos. Es donà la casualitat que el secretari del jutge és parent de l'advocat dels dotze, i no cal dir amb quina diligència intervingué prop del jutge, l'honorable senyor Lisardo Fuetes, per tal que, saltant per damunt de totes les lleis hagudes i per haver dictés sentència donant lloc a l'interdicte i manant reposar en la propietat de la fàbrica a llurs pretesos amos. Aquesta fou la sentència que s'intentà executar el dijous de la setmana passada i que topà amb la resistència decidida dels vint-i-sis obrers i de la gent del barri, que, coneixedora de l'estat de la qüestió, es posà a llur costat.

Un prec a les autoritats

Amb aquestes paraules acabava el relat el meu amable informador, i em fan passar a visitar la fàbrica, aquell dia parada per ésser la festa major de la barriada. Un obrer expertíssim fa davant meu, en un obrir i tancar d'ulls, un exercit porró de dos brocs, que em fa recordar un moment la gran tradició vidriera catalana. Mentre tant aquells amics em van informant de llur resolució d'oposar-se, encara que sigui per la violència, a l'execució d'una sentència tan injusta i parcial. Em parlen també de la importància de la fàbrica, la qual realitza una producció de 600 a 700.000 pessetes l'any, de llur desig, per quan s'acabi tot aquest tripijoc (car ells confien que la justícia acabarà per imposar-se), de convertir en socis tots els obrers que avui treballen en l'empresa (prop de 60), i seguint normes purament democràtiques, arribar a constituir un gran centre de producció que per la seva perfecció i les seves condicions posi en lloc ben alt les aptituds creadores dels nostres obrers.

En aquestes nobles aspiracions cal que els ajudem tots. És per això que fem aquest prec a les autoritats populars de Catalunya: que ja que una part de la magistratura està corrompuda, que ja que el procediment judicial que encara impera és lent i car i aquests companys ni poden esperar ni poden despendre, intervingueu extra-judicialment en la qüestió, assistits com esteu pel mandat popular, i poseu les coses al seu lloc.

I ara, un prec a tots els cooperadors catalans, per tal que intervinguin prop de les juntes de llurs respectives societats, a fi que es proveixin de tots els articles de vidre que necessitin, d'aquesta cooperativa obrera (carrer de Sans, 368). Ells estaran contents de veure's ajudats d'una manera efectiva per companys seus, i les cooperatives de consum podran prescindir d'anar a raure a les mans d'un monopoli que no en té prou d'explotar els obrers com a productors, sinó que els explota com a consumidors.

LIUÍS ARDIACA

FE D'ERRADES

En l'article «La Cooperació a Europa», publicat la setmana passada en aquesta pàgina, aparegueren algunes errades que el bon sentit del llegidor ja haurà advertit i comprès. Cal rectificar, però, la xifra que es donava com a total de vendes de la Cooperativa «Produktion», d'Hamburg: en lloc de 15 milions han d'ésser 87 milions.